

Taborska 13
1290 Grosuplje
Slovenija
www.ceferin.si

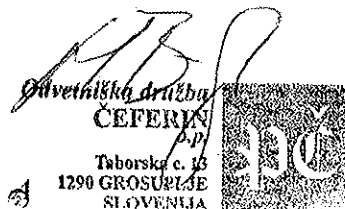
Naš znak: UZ -- 43/2011 (G-hoo-2A, TP)

USTAVNO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE
Beethovnova ulica 10

1000 LJUBLJANA

PRITOŽNIKI:

[REDACTED] in ostali
(*seznam vseh pritožnikov je priložen posebej, skupaj s
pooblastili), ki jih zastopa:

U S T A V N A P R I T O Ž B A

- zoper sklep in sodbo Vrhovnega sodišča št. III Ips 217/2008 z dne 05.07.2011 v povezavi s sodbo Višjega sodišča v Ljubljani I Cpg 223/2007 z dne 19.12.2007 in s sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani V Pg 16/2003 z dne 10.03.2005
- I X
- pooblastila priložena

I. Podatki o pritožnikih:

[REDACTED] in ostali
*Seznam pritožnikov s pooblastili je priloga te ustavne pritožbe.

II. Podatki o pooblaščenцу:

Odvetniška družba Čeferin, o.p., d.o.o., Taborska cesta 13, 1290 Grosuplje.

III. Izpodbijane sodne odločbe:

- sklep in sodba Vrhovnega sodišča št. III Ips 217/2008 z dne 05.07.2011 (pooblaščenecem pritožnikov vročena 17.08.2011)
- sodba Višjega sodišča v Ljubljani I Cpg 223/2007 z dne 19.12.2007
- sodba Okrožnega sodišča v Ljubljani V Pg 16/2003 z dne 10.03.2005

IV. Zatrjevane kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin:

- pravica do enakega varstva pravic iz 22. čl. Ustave
- pravica do pravnega sredstva iz 25. čl. Ustave
- pravica do zasebne lastnine 33. čl. Ustave, pravica do mirnega uživanja premoženja po 1. čl. Protokola št. 1 h Konvenciji Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju EKČP)

V. Kratek opis relevantnih dejstev:

V obravnavani zadevi so pritožniki skupaj z večjim številom drugih tožnikov vložili odškodninsko tožbo zoper toženi stranki. Tožeča stranka je med postopkom vseskozi poudarjala, da **je prvotožena stranka delovala proti tožnikom kot vlagateljem**, vse od sprejemanja zakonov (ZISDU in ZTVP) preko nadzora drugotožene stranke do odklanjanja reševanja problemov prikrito likvidiranega premoženja tožnikov po zlomu borznega trga. V odnosu do drugotožene stranke pa je šlo **za očitek (delne) prikrite likvidacije premoženja tožnikov z ustavitvijo vplačil v sklade Proficia Dadas na bistveno nižji ravni**, kot je bila dosežena. Pritožniki so zatrjevali, da so ravnanja toženih strank povzročila padanje borznega indeksa (SBI) in veliko naraščajočo nelikvidnost trga ter padec vrednosti delnic, kar je uničilo več družb iz kotacije A, povzročilo borzni zlom ter izsililo prodajo delnic in realizacijo kapitalskih izgub tožnikov.

Okrožno sodišče v Ljubljani je s sodbo V Pg 16/2003 z dne 10.03.2005 razsodilo:

1. Ugotovi se, da je tožnica [REDACTED], umaknila tožbo, zato se glede vtoževane terjatve [REDACTED], zaradi plačila 1.280.248,50 SIT z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 27.03.1996 do plačila, postopek ustavi.
2. Zavrne se tožbeni zahtevek, po katerem bi morali toženi stranki nerazdelno plačati: [REDACTED] in 1135 preostalim vse to z zakonitimi zamudnimi obrestmi od 27.03.1996 do plačila.
3. Tožeča stranka je dolžna povrniti prvotoženi stranki 660.133,00 SIT, drugotoženi stranki pa 3.358.00,00 SIT pravnih stroškov, z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 10.03.2005 do plačila v 15 dneh, da ne bo izvršbe.

Navedena sodba je razmeroma lahkotno zavrnila obstoj predpostavk odškodninske obveznosti. Pri presoji zatrevane protipravnosti ravnanja toženih strank je sodišče predvsem sprejelo stališče, da so bile odločbe drugotožene stranke predmet ustavne presoje (sklep z dne 20.03.1996, odločba z dne 16.07.1996) oziroma presoje na Vrhovnem sodišču (odločba z dne 09.05.1996), ter je bilo za vse ugotovljeno, da so zakonite, z izjemo okoliščine v zvezi s sklepom z dne 20.3.1996, za katerega je Ustavno sodišče ugotovilo nezakonitost, ker ni bil časovno omejen.

Prvostopenjsko sodišče je nadalje sprejelo stališče, da je edina nepravilnost, ki jo je zagrešila drugotožena stranka pri svojem ukrepanju, časovna neomejitev ukrepa po sklepu o omejitvi pritokov sredstev v vzajemne sklade, ki jih lahko upravlja posamezna družba za upravljanje. Drugotožena stranka je to kršitev z dopolnitvijo Sklepa dne 20.06.1996 odpravila. V zvezi s tem, po stališču sodišča edinim protipravnim ravnanjem, pa je sodišče sprejelo stališče, da ni bilo v vzročni zvezi z nastalo škodo. Časovna neomejenost sklepa z dne 20.03.1996 naj ne bi imela nikakršnega vpliva na investitorje, v smislu, da svojih investicijskih kuponov ne bi pričeli vnovčevati. Do ostalih navedb tožeče stranke kot domnevno pravno nepomembnih se sodišče ni opredeljevalo.

Zoper prvostopenjsko sodbo so se tožeče stranke pritožile iz vseh pritožbenih razlogov. Višje sodišče v Ljubljani je s sodbo I Cpg 223/2007 z dne 19.12.2007 pritožbo zavrnilo kot neutemeljeno in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje.

Tožeče stranke so zoper drugostopenjsko sodbo vložile revizijo zaradi zmotne uporabe materialnega prava in bistvenih kršitev določb postopka, v njej pa so zatrevale tudi kršitev nekaterih ustavno zagotovljenih človekovih pravic.

Vrhovno sodišče je sklepom in sodbo opr. št. III Ips 217/2008 z dne 05.07.2011 sklenilo pod točko:

1. da se revizija nekaterih tožnic zavrže
- in razsodilo pod točko:
2. da se revizija preostalih tožnic zavrne
  3. da pritožnice same krijejo stroške revizije
  4. da morajo tožnice drugi toženi nerazdelno povrniti 1.652,40 EUR stroškov revizijskega odgovora, v 15 dneh od vročitve te odločbe, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi od šestnajstega dne od vročitve te odločbe do plačila.

Vrhovno sodišče je zavrglo revizijo tistih tožnic, katerih zahtevki glede izpodbijanega dela pravnomočne sodbe ne presegajo 5.000.000 tolarjev. V konkretnem primeru je Vrhovno sodišče namreč štelo, da gre za gospodarski spor. Glede na določila v 490. čl. Zakona o pravnem postopku (ZPP) revizija v gospodarskih sporih ni dovoljena če vrednost spornega

predmeta glede izpodbijanega dela pravnomočne sodbe ne presega 5,000.000 tolarjev, zato je Vrhovno sodišče na podlagi 377. čl. ZPP revizijo tožnic, katerih tožbeni zahtevki ne presega navedenega zneska, zavrglo. Sklep Vrhovnega sodišča je predmet posebne ustavne pritožbe in pobude za oceno ustavnosti, za kateri pa pritožniki predlagajo, naj ju Ustavno sodišče obravnava povezano s to ustavno pritožbo.

Vrhovno sodišče je revizijo preostalih tožnic kot neutemeljeno zavrnilo in v tem delu je odločitev Vrhovnega sodišča tudi predmet te ustavne pritožbe. Sodba Vrhovnega sodišča je bila pooblaščenec pritožnikov vročena 17.08.2011, zato je ta ustavna pritožba pravočasna.

VI.

Podrobna obrazložitev zatrjevanih kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin

Sodišča, ki so izdala izpodbijane sodne odločbe, so pri svojem odločanju o tožbenem zahtevku pritožnikov spregledala bistvo zatrjevanj o tem, v čem je sploh temelj odškodninske obveznosti toženih strank. Posledično niso vzela na znanje ključnih trditvev in argumentov pritožnikov, se do njih niso vsebinsko opredelila in tudi niso izvajala predlaganih dokazov, ki so bili pomembni za ugotovitev utemeljenosti trditvene podlage, ki so jo navajali pritožniki. Sodišča so tako v celoti zaobšla obširne navedbe tožečih strank o tem, da na trgu niso obstajale hude motnje v transakcijah z vrednostnimi papirji ali druge motnje, češ da naj bi o tem že odločalo Ustavno sodišče. Poleg tega so sodišča spregledala, da **predmet tožbe ni bilo delovanje drugotožene stranke proti Profici Dadas in Dadas BPH, ampak neposredno in škodljivo delovanje toženih strank proti vlagateljem-tožnikom, oziroma proti njihovemu premoženju.**

V svojih vlogah je tožeča stranka navajala pravno relevantna dejstva glede donosov vzajemnih skladov družbe za upravljanje Proficie Dadas. Dokazovala je, da rast vrednosti enot premoženja, cen posameznih delnic in priliva denarja ni bila izjemno visoka. Dokazovala je, da ne drži ugotovitev drugotožene stranke, da v obdobju od 01.01.1996 do 18.03.1996 ni bila v borzno kotacijo uvrščena nobena nova delnica (bili sta uvrščeni dve redni delnici: delnica Kolinska in delnica Salusa). Dokazovala je tudi, da zaradi podcenjenih delnic na trgu ni bilo omembe vrednega investicijskega tveganja, da zaradi prve faze Dowovega ciklusa ni bilo nobene spirale, da je struktura naložb omogočala normalno razpršitev in omejitev investicijskih tveganj. Tožeča stranka je zatrjevala tudi dejstva v zvezi s posojili, danimi Priomu, s katerim je skušala ovreči navedbe drugotožene stranke. V celoti se je sklicevala na svoje navedbe, podane v pripravljalnih vlogah, zlasti z dne 15.07.2004, 17.01.2005 ter 09.03.2005. Sodišča v zvezi s tem niso izvajala dokazov, saj naj bi po njihovem mnenju šlo za dejstva, ki za ugotovitev obstoja pravno odločilnih dejstev v tem postopku niso pravno pomembna, zato se sodišča z njimi niso ukvarjala.

Sodišča so kršila smisel načela kontradiktornosti, kar vključuje tudi razumno možnost predstaviti argumente, vključno z dokazi. Sodišča so v konkretnem postopku izhajala iz dejstva, da so navedene navedbe toženih strank pravilne, navedbe tožečih strank pa iz istega razloga netočne, zato dokazov ni bilo potrebno izvajati.

Sodišča so v zvezi s Sklepom z dne 20.03.1996 napravila sklep, da nezakonitost Sklepa iz razloga, ki ni bil časovno omejen, ni v vzročni zvezi z nastalo škodo. Drugih nezakonitosti,

upoštevaje presojo Ustavnega in Vrhovnega sodišča, naj ne bi bilo. Sodišča so zaključila, da Sklep drugotožene stranke o določitvi največjega obsega sredstev vzajemnih skladov, v katerem bi že ob izdaji Sklepa bila časovno omejena njegova veljavnost, ne bi preprečil nastanka škode. Pri tem pa so sodišča spregledala, da je bil Sklep drugotožene stranke nezakonit v obdobju od 20.03.1996 do 12.06.1996, v tem obdobju pa je bila vlagateljem povzročena glavna škoda.

Sodišča se niso opredelila do zatrjevanja ponarejanja listin s strani drugotožene stranke. Tožeče stranke so kot temelj odškodninske obveznosti izrecno navajale tudi protipravno ravnanje drugotožene stranke v zvezi s sklepanjem pogodb o odkupu kupona in poplačilu, do katerih se sodišča ravno tako niso opredelila.

Pri tem pritožniki poudarjajo, da so v konkretnem sporu uveljavljali vsak svoj odškodninski zahtevek zoper toženi stranki kot solidarna dolžnika. Drugotoženi stranki kot vlagatelji v vzajemne sklade, ki jih je upravljala družba za upravljanje Proficia Dadas, kot **bistveno očitajo nezakonitost Sklepa o določitvi največjega obsega** vrednosti sredstev vzajemnih skladov, ki jih lahko upravlja posamezna družba za upravljanje **z dne 20.03.1996**. Navedeni sklep pa ni bil nezakonit le zato, ker ni bil časovno omejen, pri čemer je slednjo nezakonitost ugotovilo že Ustavno sodišče RS. Protipravnost ravnanja drugotožene stranke je tudi v tem, da je zavajajoče zatrjevala, da so podane predpostavke iz 3. odst. 112. čl. Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (v nadaljevanju ZISDU) za izdajo navedenega sklepa. Naslednji **bistveni očitek drugotoženi** stranki pa je v zvezi s sklepanjem pogodb o odkupu investicijskega kupona in načinu poplačila, ki so jih pritožniki sklepali z družbo za upravljanje Proficio Dadas in Poslovnim sistemom Dadas d.d., (slednjim kot prevzemnikom dolga Proficie Dadas.) **Drugotoženi stranki so pritožniki v tožbi očitali, da vlagatelje v sklade v upravljanju Proficie Dadas ni javno opozorila na dejstvo, da prevzemnik dolga Poslovni sistemi Dadas d.d.,** le tega najverjetneje ne bo sposoben poplačati. Drugotožena stranka bi morala vsaj javno opozoriti na problematiko poslovanja Dadas BPH d.d.. Sodišča pa so se v odločbah, ki jih izpodbijajo pritožniki s to ustavno pritožbo, ukvarjala predvsem **z delovanjem drugotožene stranke proti Proficii Dadas in Dadas BPH** in ne z neposrednim in škodljivim delovanjem toženih strank **proti vlagateljem-tožnikom oziroma proti njihovemu premoženju.**

Navedeni način obravnavanja tožbe pritožnikov je pomenil kršitev pravic iz 22., 25. in 33. člena Ustave ter 1. člena Protokola št. 1 k EKČP.

1.

S tem, ko sodišče v konkretnem primeru ni izvedlo niti enega samega dokaza, ki so ga predlagali pritožniki, je storilo kršitev pravice do enakega varstva pravic iz 22. čl. Ustave. Prvostopenjsko sodišče je na edinem naroku, ki je bil opravljen dne 10.03.2005 le pro forma vpogledalo predložene listine, vse ostale dokaze pa kot pravno nepomembne zavrnilo. Res je sicer, da sodišče ni dolžno izvesti vseh predlaganih dokazov, če po njegovi materialnopravni presoji niso pomembni za odločitev (pri čemer pa mora njihovo zavrnitev ustrezno obrazložiti). Morebitno zavrnitev dokaznih predlogov mora sodišče ustrezno obrazložiti. V nasprotnem primeru je prekršena pravica stranke do enakega varstva pravic, ki je zagotovljena z 22. členom Ustave.

Ravnanje sodišč v zadevi pritožnikov pa navedenim kriterijem, ki med drugim izvirajo iz ustaljene ustavnosodne presoje, ni zadostilo niti z vidika upravičenosti njihove zavrnitve niti z

vidika zadostnosti njene obrazložitve. Neupravičenost zavrnitve izhaja iz dejstva, da je že prvostopenjsko sodišče spregledalo bistvo utemeljitve tožbenega zahtevka, kar je bilo opisano že zgoraj. S tem je sodišče zmotno izbralo tista dejstva, ki so pravno pomembna v zadevi, kakor tudi pravo, ki je ključno za presojo teh dejstev. Zaradi zmotne izbire pravno pomembnih dejstev v zadevi pa je sodišče tudi zmotno presojalo, kateri dokazi so pravno pomembni – posledično je nedopustno zavrnilo tudi pravno pomembne in s tem prekršilo pravico pritožnikov iz 22. člena Ustave.

Enako ustavnopravno nezadostna je tudi obrazložitev razlogov, ki naj bi sodišče vodili v zavrnitev dokaznih predlogov. Tipična ponazoritev je ustavnopravno zmotno stališče Vrhovnega sodišča, ki navaja, da naj bi prvostopenjsko sodišče standardu obrazložitve zadostilo, ker je ostale dokaze, ki **naj ne bi bili pomembni**, zavrnilo z obrazložitvijo, **da so nepotrebni**. Takšna obrazložitev pa je nezadostna, saj sama beseda nepotrebno pritožnikom ne pojasni, **zakaj** naj bi bilo nekaj nepomembno. Nasploh pa je takšno stališče Vrhovnega sodišča v nasprotju z njegovo dosedanja sodno prakso. Tako npr. iz odločbe Vrhovnega sodišča II Ips 197/2007 izhaja, da je *načelna dolžnost sodišča, da predlagane dokaze izvede. (1) Kljub tej načelni dolžnosti pa sodišču predlaganih dokazov ni treba izvajati zlasti (i) če so nepotrebni, ker je dejstvo že dokazano, (ii) če so nerelevantni, ker je dejstvo, ki naj bi ga dokazovali, za odločitev pravno nepomembno in (iii) če so dokazi neprimerni za ugotovitev določenega spornega dejstva*. Iz citiranega dela odločbe jasno izhaja, **da je nepotrebno nekaj povsem drugega kot nerelevantnost (nepomembnost)**. Iz odločbe Vrhovnega sodišča (VS) II Ips 197/2007 izhaja, da sodišča poznajo **nepotrebne** dokaze, ker je dejstvo že dokazano, ter **nerelevantne (nepomembne)**, ker je dejstvo, ki naj bi ga dokazovali, za odločitev pravno nepomembno. Iz citirane odločbe VS jasno izhaja, da se nepomembnosti (nerelevantnosti) ne da obrazložiti z nepotrebnostjo. Sodbe VS, kot npr. II Ips 820/2008, VIII Ips 245/2009 in VIII Ips 324/2009, obravnavajo zavrnitev dokaznega predloga. Iz citiranih sodb izhaja, da mora biti zavrnitev dokaznega predloga **natančno pojasnjena**, kar pa zavrnitev pomembnosti s trditvijo o nepotrebnosti zagotovo ni. Iz sodbe VS št. II Ips 820/2008 izhaja, da **mora biti obrazložitev taka, da stranka lahko spozna, da se je sodišče z njenimi argumenti seznanilo in jih obravnavalo**. Ustaljeno stališče sodne prakse Vrhovnega sodišča je, da je *standard obrazložitve sodišča druge stopnje nižji od standarda obrazloženosti sodb sodišča prve stopnje, kar velja pod pogojem, da je že obrazložitev sodbe sodišča prve stopnje natančna in izčrpna*. Zavrnitev prvostopenjskega sodišča v konkretni zadevi pa ni ne natančna ne izčrpna, zavrnitev dokaznega predloga iz razloga nepomembnosti z utemeljitvijo nepotrebnosti, ni ne natančna ne izčrpna. Vrhovno sodišče je tako v konkretnem primeru pritožnikov odstopilo od svoje ustaljene sodne prakse ter od standarda **natančne pojasnitve (obrazložitve) zavrnitve dokaznega predloga**. Pri tem je ustaljena presoja Vrhovnega sodišča, od katere kritično odstopa presoja v zadevi pritožnikov, sicer skladna z ustaljenimi stališči Ustavnega sodišča in Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP). Z vsebino svojega stališča in z njegovim odstopom od lastne ustaljene presoje pa je Vrhovno sodišče dodatno kršilo pravico do enakega varstva pravic iz 22. čl. Ustave, saj je revidente (sedaj pritožnike) v konkretnem primeru obravnavalo drugače, kot revidente v drugih, zgoraj navedenih zadevah.

2.

Kot je bilo navedeno že zgoraj, je ključni problem celotnega sodnega postopka v konkretni zadevi **prezrtje bistva tožbenih zahtevkov s strani pristojnih sodišč, na kar so pritožniki opozorili že v svojih pritožbi z dne 11.07.2005 ter dopolnitvi pritožbe z dne 12.07.2005**. Vsebina tožbe in tožbenih zahtevkov je **delovanje prvotožene stranke proti vlagateljem**,

vse od sprejemanja zakonov (ZISDU in ZTVP) preko nadzora drugotožene stranke do odklanjanja reševanja problemov prikrito likvidiranega premoženja vlagateljev – pritožnikov po zlomu borznega trga. V odnosu do **drugotožene stranke pa gre za očitek (delne) prikrite likvidacije premoženja tožnikov z ustavitvijo vplačil v sklade Proficia Dadas na bistveno nižji ravni, kot je bila že dosežena, kar je bilo v nasprotju s pravili stroke**, ob posledičnem padanju borznega indeksa (SBI) in veliki naraščajoči nelikvidnosti trga, padcu vrednosti delnic, kar je uničilo tretjino družb iz kotacije A, povzročilo borzni zlom ter izsililo prodajo delnic in realizacijo kapitalskih izgub pritožnikov.

Sodišča so v konkretni zadevi **v celoti prezrla** zelo obširne navedbe tožečih strank o tem, da na trgu niso obstajale hude motnje v transakcijah z vrednostnimi papirji ali druge podobne hude motnje. Sodišča so pač izhajala iz predpostavke, da je o tem že odločalo Ustavno sodišče, kar pa ne drži (to je razvidno iz obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-77/96). Ustavno sodišče je namreč v svoji odločitvi, ki se nanaša na sklep z dne 20.03.1996, presojalo le, če je bil navedeni sklep izdan na podlagi pooblastila iz 3. odstavka 112. čl. Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (ZISDU). Pri tem pa so sodišča v konkretni zadevi, ki so jo sprožili pritožniki, **popolnoma spregledala, da predmet tožbe ni** delovanje drugotožene stranke proti Proficiji Dadas in še manj proti Dadasu BPH, temveč neposredno in škodljivo delovanje toženih strank **proti vlagateljem – pritožnikom**, točneje proti njihovem premoženju. Pritožniki so tekom postopka že večkrat opozorili, da niso zakoniti zastopniki Proficie Dadas, še manj Dadasa BPH ali Poslovnega sistema (PS) Dadas, ki bi upravičeno nosili škodo zaradi nezakonitega poslovanja.

Sodišči prve in druge stopnje sta tako, ker nista obravnavali bistva tožbenih navedb in tožbenih zahtevkov, temveč sta obravnavali delovanje drugotožene stranke proti Proficiji Dadas in proti Dadasu BPH ravnali v taki meri samovoljno in arbitrarno, da sta kršili pravico do enakega varstva pravic iz 22. čl. Ustave. O nesamovoljnosti in nearbitrarnosti ter o spoštovanju pravice do enakega varstva pravic iz 22. čl. Ustave ne moremo govoriti, kolikor pristojni sodišči tožbenih navedb in tožbenih zahtevkov ne obravnavata kot takih temveč se od njih distancirata ter odločata o pravnih vprašanjih, ki sploh niso predmet konkretnega postopka. Pritožniki so na slednje opozarjali že skozi celotni postopek. Ker slednje kršitve ni odpravilo niti Vrhovno sodišče RS je tudi samo postopalo samovoljno in arbitrarno ter s tem kršilo pravico do enakega varstva pravic iz 22. čl. Ustave.

Ker sodišča v konkretnem primeru niso obravnavala bistva tožbenih navedb in tožbenih zahtevkov, se (kot je bilo že zgoraj pojasnjeno) s pravno odločilnimi dokazi, ki bi pravno odločilna dejstva potrdila, niso ukvarjala. S pravno določilnimi dokazi se sodišča v konkretni zadevi niso ukvarjala tudi iz razloga neustrezne zavrnitve predlaganih dokazov, kot je bilo podrobno in obširno obrazloženo zgoraj.

Glede na navedeno je jasno, da sodišče v konkretnem postopku ni ugotavljalo vzročne zveze med ravnanjem drugotožene stranke (med njenim nezakonitim sklepom z dne 20.03.1996) ter med nastalo škodo vlagateljem. Kolikor so sodišča v konkretnem postopku prezrla bistvo tožbenih navedb in zahtevkov ter kolikor so zato in zaradi nezadostne obrazložitve pravno pomembne dokaze zavrnili, vse s kršitvijo človekovih pravic, kot je bilo opisano zgoraj, so sodišča v konkretnem postopku seveda jasno odločila, da prej navedene vzročne zveze ni. Vzročne zveze sodišča namreč v konkretnem primeru niso ugotovila, **ker v zvezi z njo niso izvedla pravno relevantnih predlaganih dokazov**, saj so jih zavrnili na način, ki predstavlja kršitev človekove pravice iz 22. čl. Ustave.

Ker navedbe pritožnikov v sodnem postopku glede na navedeno sploh niso bile obravnavane na način, kot to zahteva ustaljena ustavnosodna praksa, torej sodišča jih niso vzela na znanje, navedb niso pretehtala, niti se do njih niso opredelila so sodišča, kot to izhaja iz ustaljene ustavnosodne presoje, kršila pravico do enakega varstva pravic iz 22. čl. Ustave.

Glede na opisano (sodišča navedb in dokazov niso vzela na znanje...) ter glede na to, da so sodišča v konkretnem postopku *a priori* (t.j. še pred oziroma celo brez izvajanja dokazov) štela navedbe toženih strank za pravilne, so sodišča v konkretnem postopku kršila načelo enakosti orožji. Sodišča so v konkretnem postopku ravnala tako, da so enostavno navedbe in dejstva, ki so šla v korist pritožnikom ignorirala (so jih zavračala, jih niso vzela na znanje...) pri tem pa upoštevala le navedbe toženih strank. S tem so ponovno kršila pravico do enakega varstva pravic, kakor tudi pravico do poštenega sojenja iz 6. čl. EKČP.

Praksa ESČP, ki se opredeljuje do načela enakosti orožji in s tem do kršitve 6. čl. EKČP, je obširna. Na tem mestu pritožniki želijo izpostaviti (še) eno izmed razsežnosti te pravice. Sodišči prve in druge stopnje sta se pri presoji (obsega) protipravnosti ravnanj toženih strank sklicevali zgolj na dokaze, to je odločbe in sklepe, sprejete v drugih postopkih (t.j. v postopku pred Ustavnim sodiščem in postopku pred Vrhovnim sodiščem), v katerih pa pritožniki niso mogli sodelovati in je bilo bistvo tistih postopkov drugje. Tudi v tem delu se jasno pokaže **koncept odločanja sodišč v konkretnem postopku**. Kot je poudarilo ESČP v sodbi v zadevi Ruiz Mateos, praviloma ne zadošča, da je načelo kontradiktornosti, sicer zagotovljeno v pravnem postopku, če je pravdo sodišče vezano na odločbo, izdano v nekem drugem postopku, v katerem kontradiktornost ni bila zagotovljena. Sodba lahko veže le osebe, ki so imele možnost sodelovati v postopku, v katerem je bila ta izdana, sicer gre za kršitev 6. čl. EKČP.

Pritožniki opozarjajo, da je VS RS določene navedbe pritožnikov v njihovi reviziji povzemalo zgolj pavšalno ter na takšnih pavšalnih povzetkih gradilo svoja stališča. Tako so pritožniki v reviziji sodbam nižjih stopenj očitali, da so nerazumljive in v nasprotju same s seboj. Pritožniki so jasno navedli, da sta *sodbi sodišč nerazumljivi in v nasprotju sami s seboj zato, ker po eni strani trdita, da so tožniki povzročili tak padec borznega indeksa, hkrati pa omenjata zamrznitev izplačil vzajemnih skladov Proficie Dadas z vključitvijo skrbnika*. Vendar VS RS pod 17. točko svoje obrazložitve obrazloži, da so pritožniki v tem delu izpodbijali dejansko stanje, ne pa uporabe določb postopka. Tako obrazložitev je glede na citirane navedbe iz revizije samovoljna in arbitrarna in kot taka predstavlja kršitev 22. čl. Ustave.

Če bi sodišča pravno pomembne dokaze v konkretnem postopku izvedla, bi ugotovila, da je padec SBI operativno povzročila Agencija za trg vrednostnih papirjev (ATVP), investitorji pa so reagirali le logično in razumljivo na način, da niso več povpraševali po delnicah. Tožniki so namreč prav v obdobju od sprejetja spornega sklepa z dne 20.03.1996 do odprave njegove nezakonitosti dne 14.06.1996 utrpeli pretežni del škode.

Nelogičen, samovoljen in arbitraren je zaključek, da naj bi tožniki s pristankom na moratorij pri izplačilu investicijskih kuponov preprečili padec SBI in kapitalske izgube. Takšna ugotovitev je samovoljna in arbitrarna, saj ni le v nasprotju z navedbami tožnikov, pač pa tudi s splošno znanimi dejstvi, saj pritožniki v nobenem primeru ne bi mogli preprečiti, še manj pa povzročiti borznega zloma.

Sodišča tudi ne pojasnijo svoje odločitve, kako naj bi s trgovanjem med skladi hkrati zaslužili vsi skladi, če pa je **sama drugotožena stranka priznala**, da naj bi šlo za prednostne delnice Probanke, ki so bile enako in pravilno ovrednotene v skladih. Če bi en sklad papirje prodal po višji ceni, bi sklad prodajalec realiziral donos, drugi sklad kupec pa bi hkrati toliko izgubil v tem postopku. Očitno je v **notranjem nasprotju in brez vsakega razumnega temelja trditev izpodbijane sodbe, da naj bi dosegli dobiček vsi skladi hkrati ali celi višali ceno delnice.**

Zaradi navedenih kršitev človekovih pravic sodišča v konkretnem primeru pritožnikom očitajo, da jim je škoda nastala zaradi napačnega reševanja oziroma napačnih ekonomskih odločitev. Če bi sodišča izvajala dokaze, s katerimi bi pritožniki navedena dejstva ter svoje zahteve v tožbi lahko dokazali, bi sodišča ugotovila, da je škoda pritožnikom nastala izključno zaradi protipravnega ravnanja toženih strank. Pri tem pritožniki opozarjajo, da jim niti ZISDU niti ZTVP ne nalaga, da bi morala strokovno, uspešno in z jasnovidnostjo reševati krizo na kapitalskem trgu, ki jo je povzročila drugotožena stranka s svojim ukrepom.

3.

Zaradi nezakonitega in nesorazmernega ravnanja ATVP, s katerim pritožniki nimajo nobene zveze, je v obravnavanem obdobju sklepa nastal borzni zlom. Prepoved vplačil po obravnavanem sklepu za nedoločen čas je pomenila zagotovo nezakonito (glej ZISDU) likvidacijo skladov v danih okoliščinah in s tem povezane visoke kapitalske izgube vlagateljev - pritožnikov. Poseg brez zakonitega temelja, ki je bil ob vsem tem nesorazmeren, je prekršil pravico pritožnikov do mirnega uživanja njihovega premoženja, ki je zagotovljena s 1. členom Protokola št. 1 h Konvenciji. Pri tem pritožniki pojasnjujejo, da je po njihovem prepričanju ta pravica smiselno zagotovljena tudi s 33. členom Ustave.

Pri vsem skupaj so pritožniki vseskozi vztrajali tudi pri dejstvu, da je prvotožena stranka (Republika Slovenija) vlagatelje – pritožnike preslepila, da drugotožena (ATVP) dobro opravlja dela in da ščiti vlagatelje.

Sodišča v konkretnem primeru niso pravilno uporabila niti določbo 3. odstavka 112. člena Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (ZISDU) v povezavi s 3. odstavkom 147 čl. Zakonom o trgu vrednostnih papirjev (ZTVP). Iz teksta samega besedila 3. odst. 112. člena ZISDU namreč izhaja, da *agencija (ATVP) lahko v primeru naravnih katastrof, vojne, civilnih nemirov, zaprtja bank ali borze, hudih motenj v transakcijah z devizami ali vrednostnimi papirji ali drugih podobnih hujših motenj izda odredbo*. V povezavi s 3. odstavkom 147 čl. ZTVP bi morala ATVP delovati v javnem interesu z namenom zaščite investitorjev in razvoja trga vrednostnih papirjev.

Pritožniki pa so ves čas postopka opozarjali tudi na določbo 3. odstavka 112. čl. ZISDU, ki določa, da ATVP v prej navedenih primerih lahko izda odredbo, s katero **v celoti ali delno začasno prekine** poslovanje investicijskih skladov. V kolikor bi hujše motnje res obstajale, in bi ATVP **začasno prekinila poslovanje investicijskih skladov**, ne pa **omejila poslovanja**, do znatnega oškodovanja tožnikov ne bi prišlo. ATVP bi lahko celo določila morebitno prepoved odkupa in prodaje kuponov po 4. odst. 112. čl. ZISDU, ne pa, da je omejila poslovanje sklada **in celo omejila premoženje vlagateljev**. Ker pa je ATVP v konkretnem primeru le preoblikovala obojestransko odprte vzajemne sklade, ki vplačila sprejemajo in izplačujejo kupone v zgolj razprodajno izplačilno institucijo, ki neprestano denar le izplačuje, je konkretnim vlagateljem v konkretno določen sklad logično nastala škoda. Pri tem pritožniki

opozarjajo tudi na dejstvo, da se je preko parlamentarne preiskave izkazalo, da kakšnih posebnih motenj na finančnih trgih sploh ni bilo.

Navedene pravne in dejanske okoliščine jasno kažejo, da ATVP ni mogla kar prosto posegati v poslovanje investicijskih skladov. Ti so za ustanovitelja in upravljalca posameznega sklada lahko pomenili uresničevanje svobodne gospodarske pobude v smislu določb III. poglavja Ustave. Drugače velja za vlagatelje: ti so v sklade vložili svoje premoženje (v večji ali manjši meri), pričakovanje donosov pa je pomenilo mirno uživanje premoženja. Res je, da to pričakovanje samo zase ni bilo brezpogojno v smislu gotovosti donosov in v tej razsežnosti ni bilo varovano s pravico, ki jo zagotavlja 1. člen Protokola št. 1 h Konvenciji, pa tudi 33. člen Ustave. Vendar pa je imel vsak vlagatelj pravno upravičeno pričakovanje, da regulator trga na trgu ne bo reagiral na način, ki bo nezakonit, ki ne bo zasledoval legitimnih ciljev, ki bo nepotreben in ki bo nesorazmeren. Takšen poseg, ki se je zgodil prav pritožnikom, pa je pomenil kršitev navedene ustavne in konvencijske pravice. ATVP je torej (poleg okoliščine, ki jo je že ugotovilo Ustavno sodišče v zgoraj navedeni odločbi) ravnala na način, ki je nedopustno posegel v pravice pritožnikov, med drugim iz naslednjih razlogov:

- ker ni šlo za razmere na trgu, ki jih je opisoval 3. odstavek 112. člena ZISDU;
- ker ni šlo za začasno prekinitev, temveč za omejitev poslovanje sklada oziroma celo za omejitev premoženja vlagateljev;
- ker posebnih motenj na trgu sploh ni bilo;
- ker ni bilo sprejetih zakonsko predpisanih ukrepov, ki bi zaščitili vlagatelje (ZISDU, členi o likvidaciji).

Pri tem seveda drži, da predmet te ustavne pritožbe ni ravnanje katerega izmed tožencev, temveč ravnanje oziroma stališča sodišč v izpodbijanih odločbah oziroma postopkih, ki so tekli pred njihovim sprejemom. Vendar pa bi morale že prvostopenjsko sodišče, nato pa tudi Višje in Vrhovno, pretehtati prej navedene okoliščine v zvezi z dopustnostjo ravnanja ATVP, s tem pa tudi dopustnostjo posega v zgoraj navedeno ustavno in konvencijsko pravico. Ker takšnega, po svojem bistvu sorazmernostnega tehtanja sodišča niso opravila, temveč so presojo v tej smeri zavrnili kot pravno nepomembno, sklicujoč se na stališče Ustavnega sodišča, ki pa je presojalo druge razsežnosti ukrepa ATVP, so sodišča s tem tudi sama prekršila pravico do mirnega uživanja premoženja iz 1. člena Protokola št. 1 h Konvenciji oziroma iz 33. člena Ustave.

Obseg navedene kršitve pogloblja dejstvo, da je sklep z dne 20.03.1996 očitno deloval retroaktivno in očitno selektivno zoper konkretne pritožnike, sama pa tega niso ugotovila. Navedeni Sklep je določil zgornjo mejo premoženja vlagateljev v družbe za upravljanje (DZU). Ta meja je bila postavljena v višini 3,5 milijarde SIT. Sklep ATVP naj bi bil akt, ki bi na splošno urejal razmerje na trgu za naprej, ne pa selektivno ter retroaktivno točno za določen DZU v državi. V primeru pritožnikov je na dan, ko je bil izdan sklep ATVP, premoženje v DZU, v katero so sami vložili sredstva, doseglo višino 5,7 milijarde SIT. To je bil edini DZU v državi, v katerem je premoženje vlagateljev preseгло 3,5 milijarde SIT. Retroaktivno spreminjanje pravne ureditve, s konkretnim učinkom na odškodninske zahteve strank v civilnem postopku, pa po prepričanju pritožnikov pomeni tudi kršitev pravice do poštenega sojenja iz 6. čl. EKČP (podobno tudi Harris, O'Boyle, Warbrick: Law of the European Convention on Human Rights. Oxford University Press, Oxford 2009, s. 267). Končno želijo pritožniki izpostaviti dejstvo, da so kot vlagatelji podpisovali pogodbe s Proficio Dadas in s tem tudi sprejeli pravila poslovanja skladov – v ta pravila je Agencija nezakonito posegla, s tem pa tudi posegla v zakonita pričakovanja pritožnikov glede razmer

na trgu na sploh in glede položaja njihovega premoženja posebej. Tudi s tem je prišlo do kršitve pravice iz 1. člena Protokola št. 1 h Konvenciji.

4.

Pritožniki opozarjajo tudi na kršitev 25. člena Ustave RS, torej pravice do pravnega sredstva. Pritožniki te pravice zoper Sklep drugotožene stranke z dne 20.03.1996 niso imele. Pri tem pa drugostopenjsko sodišče ni pretehtalo navedb pritožnikov v pritožbi v smislu, da spor v konkretno zadevi poteka v zvezi z neposrednim in škodljivim delovanjem toženih strank proti vlagateljem – proti pritožnikom, oziroma proti njihovemu premoženju in ne v zvezi z delovanjem drugotožene stranke proti Proficiji Dadas in Dadas BPH. Iz ustaljene ustavnosodne presoje izhaja, da mora sodišče, ki odloča o pritožbi, zagotoviti ne le formalno sodno varstvo, temveč tudi materialnega. Torej je dolžnost sodišča, ki odloča o pritožbi, ne le v tem, da pritožbo formalno obravnava, temveč tudi, da se do navedb, ki so pomembne za konkretni spor in so navedene v pritožbi, vsebinsko opredeli. Ker drugostopenjsko sodišče relevantnih navedb v pritožbi pritožnikov ni vzelo na znanje, jih ni pretehtalo niti se do njih ni opredelilo, je kršilo pravico do pravnega sredstva iz 25. čl. Ustave. Če bi drugostopenjsko sodišče to storilo, bi odpravilo napako prvostopenjskega sodišča, ki je odločalo predvsem o pravnih vprašanjih, ki niso bila predmet konkretnega spora, o tistih pravnih vprašanjih, zahtevkih tožbe, ki pa so bila predmet konkretnega spora, pa ne. Navedena kršitev človekove pravice pa je tudi eden izmed številnih razlogov, da je celoten postopke do Ustavnega sodišča potekal bolj ali manj o pravnih vprašanjih, ki za zadevo niso bistvenega pomena.

VII.

Predlog pritožnikov Ustavnemu sodišču:

Pritožniki Ustavnemu sodišču predlagajo, naj njihovo ustavno pritožbo najprej sprejme v obravnavo, nato pa ji ugodí ter razveljavi izpodbijano sodbo Vrhovnega sodišča št. III Ips 217/2008 z dne 05.07.2011 ter sodbo Višjega sodišča v Ljubljani I Cpg 223/2007 z dne 19.12.2007 in sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani V Pg 16/2003 z dne 10.03.2005, ter zadevo vrne prvostopenjskemu sodišču v ponovno odločanje.

VIII.

Pritožniki tej ustavni pritožbi prilagajo naslednje listine:

- seznam pritožnikov s pooblastili
- sklep in sodbo Vrhovnega sodišča št. III Ips 217/2008 z dne 05.07.2011
- sodbo Višjega sodišča v Ljubljani št. I Cpg 223/2007 z dne 19.12.2007
- sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani št. V Pg 16/2003 z dne 10.03.2005
- sodbo Vrhovnega sodišča št. II Ips 197/2007
- sodbo Vrhovnega sodišča št. II Ips 820/2008
- sodbo Vrhovnega sodišča št. VIII Ips 245/2009
- sodbo Vrhovnega sodišča št. VIII Ips 324/2009

S tem je ta ustavna pritožba utemeljena.

██████████ in
ostali pritožniki

Grosuplje, 14.10.2011